

Carrie Chapman Catts tale ved åbningen af kongressen

Taler

Carrie Chapman Catt
Kvindesagsforkæmper

Dato

14. maj 1923

Sted

Rom

Omstændigheder

Tale holdt på den niende kongres for International Woman Suffrage Alliance (senere International Alliance of Women). Chapman Catt var grundlægger og præsident fra 1900-1904 og igen fra 1915-1920.

Den internationale Kvindevalgrets Alliance bringer den italienske Regering og Italiens Borgere sin bedste Tak for den hjertelige Velkomst, vi har faaet.

Vor Kongres repræsenterer en Verdensbevægelse blandt Kvinder, der kræver de forældede saakaldte »Kvindelove« ophævede og erstattede med nutidssvarende Forordninger i Erkendelse af, at Kvinden er et menneskeligt Væsen, en Menneskekvinde, med samme Aandsevner og Samvittighedsfølelse, samme Styrke eller Svaghed, samme Higen eller Lunkenhed som hos Menneskemanden. Vor Bevægelse er ingenlunde af ny Dato. Den ældste blandt os er for ung til at have oplevet dens Start, Hine Pionerer blev ikke hilst som vi. Man latterliggjorde dem, handlede ilde med dem, dængede dem til med Kartoffelskræller og Æggeskaller. Men fordi deres Sag var ret, og de turde trodse den offentlige Mening, ja, en fjendtligsindet Verdensanskuelse, saa æres vor Sag i Dag af Konger, Fyrster, Præsidenter, Ministre og Øvrigheder.

Naar vi nu har sat hinanden Stævne her i Rom, i Aaret 1923, er det ikke som frygtsomme Ansøgere til smaa Gunstbevisninger. Vor Kongres omfatter Deltagere fra 40 Nationer, og eftersom der kun findes 60 ialt, vil det sige, at de to Trediedele er repræsenteret her. Af disse har Kvinder fra 25 Nationer lige Stemmeret med Manden. Vi tæller iblandt Os Rigsdagskvinder og Øvrighedspersoner; for to Landes Vedkommende Borgerrepræsentanter. Kun 15 Nationer har indtil nu nægtet Kvinden lige Valgret med Manden, de allerfleste af os er frigjorte; ogsaa vi har vor Andel i Nationernes Styrelse.

Signor *Mussolini!* Deres Ekscellence er i Dag Verdens mest omtalte Mand. Millioner ser i Dem en Helt; Alverden véd, at De ikke er bange for noget, ikke engang for den offentlige Mening, naar den har Uret. Man har sagt os, at De kæmper for Orden, Enhed, Fædrelandsfølelse og en højere Verdenskultur. Vi har de samme Idealer. Vort Program omfatter Oplysning for Mænd saavel som for Kvinder, Skoler for alle Børn, Arbejde og god Løn til alle, en kærlig og forstandsmæssig Børneforsorg, saa at Barnet kan vokse op til at virke for en stedse bedre Tingenes Orden. Vi virker for at faa sat ud af Kraft hine gamle Love, der holder Kvinder under bestandigt Formynderskab, idet man ikke tilkender dem nogen uafhængig Individualitet, Love, der har gjort Mænd til Herskere, ofte grumme, og Kvinder til frygtsomme, afhængige Skabninger, »... *Han skabte dem Mand og kvinde,*« saaledes staar der i første Mosebog. »... *og Han gav dem at herske over hele Jorden*«. Ak, Manden tog saavist Herredømmet selv; men nu kommer vi og kræver vor Halvdel tilbage. Vi ønsker Selvstyre og lige Stemmeret for Mand og Kvinde.

Politiske Intriger ligger os saare fjernt. Vi skal ikke forstyrre Italiens Fred. Vi har imidlertid anmodet alle civiliserede Nationer om at antage sig vor Sag og vort Program. Ganske særlig indtrængende beder vi denne Regering gøre det samme; for Italien, de store Nationers høje Ligestillede, staar tilbage i Kvindesagsspørgsmaalet. Vi vover at haabe, at det bliver Deres Ekscellences Regering, som kommer til at bringe dette Land af gammelt Ry den fornødne nutidssvarende Majoritet.

Hverken Mænd eller Nationer bedømmer i Dag Kvinden ud fra de samme Synspunkter, som før Krigen. Det er en hel ny Verden, som ligger aaben. De 32 Nationer, som blev indblandet i den største Verdenskrig, der nogensinde er ført, havde foruden den første utvivlsomme Grund mange andre Grunde for deres Aktion. Der var Ting, man ønskede at opnaa gennem Sejren. Der var Værdier, for hvilke man ikke betænkte sig at ofre baade Mennesker og Kapitaler. Men Listen over det opnaaelige indeholdt desværre ikke saa meget som en Antydning af Kvindernes civile eller politiske Rettigheder. Ingen Mand, rede til at give sit Liv for Fædrelandet, skulde falde paa, at et lignende Offer maatte kunne bringes for at skaffe Kvinden hendes Ret. Ikke en eneste Fader eller Moder, der med taareblandet Øje saa den elskede Søn drage ud til klingende Spil og vajende Faner, for maaske aldrig mere at vende tilbage, havde Blikket opladt for, at Kvinden paa den Plads, hun stod, ydede sit Bidrag til Fædrelandets Tjeneste. Men at ogsaa vi var en Krigsmagt. blev ædelmodigt anerkendt af store Nationers

store Mænd, de saa i os den betydelige Reserve bag Rækkerne, en Faktor, man maatte regne med, fordi den muliggjorde det for Frontens Mandskab at gaa frem. Og dog var der ingen af disse Kvinder, der ydede alt, hvad de magtede, og som ikke fandt noget Arbejde for strengt, der tænkte paa sig selv eller deres egen Sag, Rettighederne for deres køn.

Imidlertid kommer der en Dag, da Regeringerne atter falder til Ro, en Dag, hvor der kommer Balance i Regnskaberne. Forretninger og Handelssamkvem vil paany blomstre, og naar den hvileløse Uro, der behersker vor Tid, viger for Fred og Orden, og betydelige Mennesker retter det Spørgsmaal til hinanden: »Hvad kom der nu egentlig ud af Verdenskrigen, hvad godt gjorde den!« da vil det mest tilforladelige Svar blive dette: *Det største, der kom ud af Krigen var Kvindernes Frigørelse!* Der var ingen, som havde tænkt sig det, ingen kæmpede derfor, og dog kom det. Det maatte komme — som Resultatet at mange Aars Kamp, Opdragelse, Ofre, Agitation og Organisation. Alt dette gjorde Bevægelsen moden til Sejren.

For mange Aar siden erklærede *Victor Hugo* det nittende Aarhundrede vilde blive kaldt *Kvindens Aarhundrede*. Men da Nyaarsklokken slog sit sidste Slag, og Aarhundredet gled ind til den evige Hvile, var kvindefrigørelsen saare langt fra at se Spaadommen opfyldt. Dog kunde det ikke nægtes, at de ledende Nationer i det forløbne Aarhundrede havde givet efter for Kvindernes retfærdige Krav om Skoleuddannelse, det første Skridt paa Stigen til den individuelle Frihed. En fremragende Mand forudsagde, at gav man først Kvinderne Alfabetet, var der ikke langt igen til Stemmeretten. Da Morgensolen oprandt for det 20. Aarhundrede var det ganske almindeligt, at der var baade Folkeskoler og Realskoler for Piger. Snart stod Latinskoler og Universiteter aabne, og ikke nok hermed, Kvinder kom til at udgøre Hovedbestanddelen af Lærerkræfterne indenfor mange Nationers Skoler. Fra at have været det ulærde Køn, steg Kvinden i mindre end et Aarhundrede til et intelligent Køn. Man tilstod hende Ret til forskellige Stillinger, og efter en Kamp, der besværliggjordes som følge af den store Opposition, fik Kvinden omkring Aaret 1900 Lov at beklæde sine Stillinger i Frihed til Gavn for mange Lande. Overalt traf man nu Kvinder som Medarbejdere ved Blade og Tidsskrifter; de lærte fra Katedret, de var knyttet til de store ledende Bevægelser til Samfundets Højnelse. I flere Lande ophævede man ogsaa de Love, der hidtil havde nægtet gift Kvinde Ret til Ejendom, Fortjeneste, Person og Børn. Den offentlige Opinion, der nøje kontrollerer Samfundsskikkene, tilstod nu Kvinderne et saa frit Raaderum, at

man ikke havde drømt sió dertil ved Kampagnens Begyndelse. Selv om det maatte siges, at der var langt igen, maa vi dog indrømme, at det nittende Aarhundrede var *Kvindens Aarhundrede*, for ingen Kulturfaktor gjorde saa betydelige Fremskridt som Kvindesagen. Man var igen, lod sig let overskue, som noget, der var uundgaaeligt. Hvad der var vundet for Kvindesagen i det nittende Aarhundrede førtes videre i det tyvende med forøgede Andragender og nye Metoder. Man havde Slutmaalet for øje, da Krigen brød ud.

Stemmeretten var for alle Klasser Kampens Bevis for Frihed. Derfor varede det længst inde man tilstod den, og man gjorde det kun modstræbende. Og dog var vi, da vort internationale alliance mødtes i Geneve i 1920, ikke repræsenteret ved færre end 22 Nationer. De Skranker, som respektive Landes Grundlove havde sat, blev skyllet bort af den Frisindets Bølge, som strømmede ud hele verden i de første Maaneder efter Krigen. Selv indenfor de Nationer, hvor Organisationen havde været svag, lod man sig rive med, ja, endosaa [sic] der, hvor der slet ikke havde været nogen Bevægelse, fulgte man med. Indenfor de Lande, er det organiserede Arbejde var ældst, aabnede man Dørene, som en Retfærdighed, man havde tørvet for længe med. De ny Republikker i det østlige Europa gav Stemmeretten som en selvfølge, andre fik den i Kraft af en Revolution.

Vi, der stod midt i Kampens Hede, følte os ogsaa vervældet af Situationen, da vi i 1920 stod overfor den imponerende Stemmeretssejr.

Nogle syntes, at Tiden var inde til at ophæve vor Alliance, andre kunde ikke fatte, at der var mere at kæmpe for. Da der nu er forløbet 3 Aar, i hvilke, vi har haft Lejlighed til at overveje Stillingen, er det vor Pligt at bringe Klarhed over, hvorledes vi staar.

Vi har 6 store Fastlande. I Australien stemmer alle Kvinder. Hvis vi i Europa drager en Linie oppe fra det øverste Nord og ned til Jugoslaviens, Italiens, Schweiz og Frankrigs Grænser, saa stemmer alle Kvinder, og det er min Overbevisning, at Kvindevalgretten er forsvarlig befæstet. Gaar vi derpaa over til Amerika, stemmer Kvinder ligefra det nordligste Punkt af Alaska til Mexiko. I Asien er Forholdet saaledes, at den gamle indiske Kultur i Tilknytning til moderne demokratiske Ideer har gjort mere end en af de yngre Nationer tilskamme ved at vise Kvinden ædelmodig Retfærdighed, saa at man i mange Provinser har tilstaaet hende Stemmeret. Vi hilser her i Dag Repræsentanter, ikke blot fra hint fjærne Land med den dybe Mystik, men vi kan ogsaa byde

velkommen til en Medkæmper fra Burmah, hvor skattepligtige Kvinder har stemt lige med Mænd i over 40 Aar. Ogsaa Palæstina, der i Aarhundreder har været et Stormcentrum, har sendt en Repræsentant. I Afrika har næsten alle de britiske Kolonier udstrakt Stemmeretten til Kvinderne, medens Sydafrika endnu tøver. Vi er stolte af at have iblandt os en Delegeret fra Ægyptens Vidunderland. I fordums Dage var Ægyptens Dronninger og Kvinder betydelige militære Anførere, hvorfor ikke vise sig som Heltinder i Dag og løfte Standarten for den moderne ægyptiske Kvindes civile og politiske Rettigheder? Bravo! Kvinder fra Ægypten.

Blandt alle Fastlande er Sydamerika det eneste, hvor Kvinden ikke kan stemme, og dog bestaar Landet af lutter Republikker, blandt hvilke nogle er over Hundrede Aar gamle. Men her gælder »*Code Napoleon*« i sin strengeste Form lige fra Kap Horn til Panama, dog med Undtagelse af Uruguay. Det drejer sig ikke alene om de Grænser, Loven sætter for den gifte Kvinde med Hensyn til i alt, hvad der angaar hendes Person, Ejendom, Børn etc., men der findes en offentlig Modstand, der begrænser hendes Frihed i en ganske utrolig Grad.

Ledsaget af Miss Manus fra Holland, Miss Babock og Mrs. van Lenner fra New York tilbragte jeg 4 Maaneder med at studere Stillingen paa Stedet. Det var os ikke muligt at faa besøgt mere end 6 af de 11 Nationer, men vi kom der, hvor der var den største Befolkning og en stabil Regering. Overalt traf vi en Bevægelse i sin Vorden, og vi mødte Sympati hos Præsidenter og Kongresmedlemmer. Men med Organisationer staar de langt tilbage, og Kvindernes Uddannelse, der maa betragtes som det første Skridt til bedre Tilstande, bidrager ikke til Bevægelsens Vækst og yder ikke den Hjælp som her i Europa.

Bevægelsen er derfor ubetydelig og frygtsom. Disse sydamerikanske Lande ser hen til Europa efter Førerskab. Republikkerne langs Østkysten, Brasilien, Argentina og Uruguay har Blikket vendt mod Frankrig. Men saalænge Frankrig ikke gaar med til Kvindernes Frigørelse, forhaster Sydamerika sig ikke.

Der er i de senere Aar sket en enorm Tilstrømning til Argentina af Emigranter fra Italien, ja, saa mange er der kommet, at endog det spanske Sprog er blevet paavirket deraf. Og det er jo klart, at naar Italien udsætter Frigørelsen synes dets stemmeberettigede Sønner i det fjerne Argentina ikke, der kræves nogen hurtig Aktion hos dem. Forkæmperne for Kvindesagen der, er næsten alle af fransk eller italiensk Oprindelse, og føler derfor saa meget mere Virkningerne af

Moderlandets Tøven.

Spansk-Amerika og Sydeuropa er bundet til hinanden ved mange Baand. De har samme Forfedre, Sproget er nærbeslægtet, Religionen er ens. De holder af samme Poesi, Literatur, Musik og Kunst. Deres Opdragelse har fulgt samme Retningslinier. Selv Politiken henter Næring fra Syden, skønt den oprindelig er kommet med Aand fra Norden. De har — kort sagt — fælles Idealer.

Kvindevalgretsbevægelsen har sejret i Verdens nordlige Lande. Ingen kan staa imod dette Forlangendes Logik. Kun Syden, Frankrig, Schweitz, Italien, Spanien, Portugal. Grækenland, Bulgarien, samt det spanske og portugisiske Amerika holder Bevægelsen tilbage. Men vor Alliance rækker sin Vennehaand ud over disse Landes konservative Bolværk og raaber til Kvinderne der: Vaagn op! Staa op! Fat Mod! Saa vidt er Raabet hørt, at jeg kan sige, som mit Hjertes Overbevisning, at indenfor hver uafhængig Nation med fast Regering, findes der et Kvindevalgrets-Samfund. Man er begyndt selv om man ikke er gaaet langt frem. Saa forbavsende det end lyder, har vor Bevægelse nu omspændt hele Jorden fra Nord til Syd. Den tæller blandt sine Hjælpetropper Repræsentanter for de 5 store Racer: Kaukasiere, Mongoler, Maleyer, Polynesier, Indiere og blandt sine Medlemmer baade Kristne, Jøder, Budhister, Konfucianere og Mohamedanere. En saadan organiseret Bevægelse har aldrig været set blandt Mænd. Det er et Fænomen, denne Rejsning, dette Forbund, denne Vandring fremad i sluttet Trop for sit Køns Skyld. Vi er en Hær men vi har intet andet Vaaben end et Forlangende om Retfærdighed. Vi gaar tillidsfuldt frem, for i Længden kan ingen Regering modstaa vort Andragende. Alligevel vil det tage Tid inden den sidste Sejr er vunden. Opdragelse, Arbejde og Offer maa der til. Men det gode, der er naaet ved den Kendsgerning, at Kvinder indenfor alle Nationer, Racer og Religioner har forenet sig for at man skal faa fjernet de forslidte Baand og tilstaaet personlig Frihed, dette Gode, siger jeg, trænger til at styrkes, opmuntres og inspireres atter og atter gennem vort Forbund

Signor Mussolini! Vi bringer Deres Excellence, den kgl. Kommissionær og Borgmesteren i Verdens mest vidunderlige By, Rom, den evige Stad, og Eder, Italiens Kvinder, vor oprigtige Tak for den hjertelige Modtagelse. Vi vil føle os lykkelige ved at være her, og vi vil fatte store Planer. Der findes overalt i Italien Ruiner og Reliquier fra fordums Dage. Vi ønsker, at det skønne Italien skal tælle endnu en Ruin, nemlig sammenstyrtede »Kvindelove«, der har forment Kvinderne Retten til Halvdelen af det Herredømme over Verden som Gud gav

dem.

Vort Motto, som vi antog for 20 Aar siden, stammede fra det gamle Rom. Visere Ord for Menneskefærd er aldrig blevet talt: »*Enighed i det væsentlige; Frihed i det uvæsentlige: Fordragelighed i alt*«.

Skønt vi adskiller os fra hinanden i mange Ting, i Race, Religion, Politik, staar vi dog fast sammen i vort Forlangende om at give Kvinden en Aktie med i de Privilegier, Muligheder og i det Ansvar, Verden har. Rom! hæderkronede ældgamle Rom, med Minder om svundne Dages Storhed, vi hilser Dig med Beundring og Ærbødighed. Rom! vore Dages unge Rom, vi beder Dig om at maatte følges med Dig i den store Hær af Mænd og kvinder, hvis eneste Formaal er at skabe et lykkeligere Liv for alle Nationer og Folk over den ganske Jord.

Kilde

Kvinden og Samfundet Nr. 10. S. 101-104

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

Første verdenskrig 1914-1918, Kvindebevægelsen, Politisk tale, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/carrie-chapman-catts-tale-ved-abningen-af-kongressen>